

שבת
הגדול!

ביתנו החדש

ארגון לשלום בית וחנוך ילדים, בראשות הרה"ג אבנר קזואס שליט"א

ביחד

האהבה היא תולדת הנתנה

אם בעל השקיע באשתו שנה והיא השקיעה בו שנה, הרי אהבתם בת שנתיים. ואם הוא השקיע בה 10 שנים והיא השקיעה בו 10 שנים, הרי אהבתם בת 20. יוצא מכאן, שהאהבה בגיל 70 גדולה מהאהבה בגיל 20 כי יש כאן 50 שנים של השקעה הדדית. אפשר לומר שבגיל 70 יש יותר אהבה, ובגיל 20 יש יותר תאוה.

וכעת הגענו להבנה מיוחדת, אין אהבה לפני חתונה, כי חסרה ההשקעה האמיתית. לפני החתונה יש קליק, כימיה, פיזיקה, אלגברה... אבל לא זו האהבה שדברנו עליה בפרק זה.

לא דברנו כאן על ריגושים, ולא על 'לבבות מתפוצצים' וכו'. כל זה שייך אולי לימי הפְּחָרוֹת. האהבה האמיתית היא ידידות עמוקה בין שניים שהולכת ומתעצמת במשך השנים.

וכן למדנו מהזוג הראשון בעולם: "וַיִּדְבַק בְּאַשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד". לא כתוב: 'יהיה הם בשר אחד', אלא: "וְהָיוּ", זוהי עבודה של שְׁנַיִם. אם יבוא אדם ויאמר לנו אחרי שנה של נישואין שהוא אוהב את אשתו, נוכל רק לחייך ולקוות. אבל אם הוא יאמר זאת לאחר 10 שנות נישואין נוכל גם להאמין לו.

קוראים יקרים, ההשקעה האמיתית בזוגיות מתחילה רק אחרי החתונה כשכל אחד כבר שייך לשני. רווק ורווקה נמצאים במצב של התנדבות, בעל ואשה נמצאים במצב של התחייבות. אופיו האמיתי של האדם נמדד בעיקר כאשר הוא מתחייב ולא דווקא כאשר הוא מתנדב. לכן הנתנה אחרי החתונה יותר אמיתית ופחות אינטרסנטית.

ישנו עוד מיתוס שנקרא: 'אהבה ממבט ראשון'. זהו מושג מוטעה שהגיע אלינו מהרחוב. שהרי במבט חסרה ההשקעה והנתינה, ולכן אין כאן אהבה. אז מה בכל זאת יש במבט? במבט יש תאוה, משיכה, אבל בשום אופן לא האהבה שעליה דברנו.

מעשה במלך אחד שהחליט לעשות ניסוי בהתנהגות קבוצתית. כינס המלך שתי קבוצות של אנשים בשני חדרים נפרדים, ולפני כל אחד מחברי הקבוצות הונחה צלחת מרק. לידו של כל אחד מהם נקשרה כף עם ידיית באורך של 2 מטר, והיה מוטל עליהם לאכול את המרק עם הכף בלבד. המלך נעל את החדרים והלך. לאחר שעה הוא חזר ונכנס לחדר של הקבוצה הראשונה וראה שכולם עצבניים והצלחות שלהם מלאות. הוא נכנס לחדר של הקבוצה השנייה והנה כולם רגועים והצלחות שלהם ריקות. שאל המלך את חברי הקבוצה השנייה: מה עשיתם? והם ענו ואמרו: כל אחד האכיל בכף שלו את חברו...

קוראים יקרים, כשכל אחד מבני הזוג אכפת מהשני, וכל אחד מהם דואג קודם כל לשני יהיה טוב, אז שניהם מאושרים. אבל אם כל אחד מהם מחפש רק את טובתו האישית, ורוצה לאכול לבד, כבר אמר עליו שלמה המלך: "לְתַאֲוָה יִבְקָשׁ וְיִפָּרֵד", ואז אף אחד לא שמח.

פרשת השבוע

לשון הרע כנגד כולם

"וְלִקַּח הַכֹּהֵן מִדָּם הָאֵשֶׁם וְנָתַן הַכֹּהֵן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן" מה ענין נתינת הדם והשמן על תנוך האזן, בהן היד ובהן הרגל, מדוע דווקא שם? לפני שנענה תשובה נקדים הקדמה קצרה: ידוע שלשון הרע שקולה כנגד ג' עבירות עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים. ומהיכן למדנו זאת? משני מקומות. נפסוק בתהילים אומר: "יִכְרַת ה' כָּל שִׁפְתֵי הַלְקוֹת לְשׁוֹן מִדְבַּרְתָּ גְדֻלוֹת". דוד המלך קרא לשון הרע בשם 'גדולות'. כאשר קין הרג את הבל והקב"ה אמר לו: "קול דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה". וקין ענה "גְדוֹל עוֹנֵי מִנְשׂוֹא". למדנו ששפיכות דמים נקראת גדול. בנסיון עם אשת פוטיפר, יוסף אמר לה: "וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הַרְעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְחָטָאתִי לְאַלְקִים". מכאן שגילוי עריות נקרא גדולה. כאשר בני ישראל חטאו בחטא העגל, משה אמר לקב"ה: "אֲנָא חָטָא הָעַם הַזֶּה חָטָא הַגְּדוֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי זָהָב". מכאן למדנו שחטא עבודה זרה נקרא גדולה. נסכם: שפיכות דמים = גדול, גילוי עריות = גדולה, עבודה זרה = גדולה. דוד המלך אמר: "לְשׁוֹן מִדְבַּרְתָּ גְדֻלוֹת", כי לשון הרע כוללת את כולם.

ראיה נוספת שלשון הרע כוללת את העבירות החמורות הללו - חכמים אמרו שבת ראשון חרב בגלל עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים. בית שני חרב בגלל שנאת חנם, שנבעת מלשון הרע. ראינו שיש בכח שנאת חנם שהיא לשון הרע להחריב את בית המקדש, כמו שלוש העבירות החמורות. מכאן למדנו שהיא שקולה כנגדן. החתם סופר כתב בחידושו מפני מה אוזן בהן יד ובהן רגל? מכיון שהמצורע עבר על עון לשון הרע ששקול כנגד 3 העבירות החמורות, לכן תקנתו על ידי ביטול שלוש העבירות. תנוך האזן כנגד עבודה זרה - אוזן זו ששמעה בהר סיני: "כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים" והלך ועבד עבודה זרה. בהן ידו כנגד שפיכות דמים - שנאמר בפרשת עגלה ערופה שבאה לכפר על הרציחה "דָּיְנוּ לֹא שִׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה". בהן רגל כנגד גילוי עריות - שנאמר: "וְאֵף בְּרַגְלֵים חוֹטֵא" שרומז על ענין זה, וכן רגליים רמוז לשמירת הברית.

ומפני מה כל הפעולות של אזן יד ורגל נעשים דווקא בצד הימני? שמעתי שהיצר הרע נמצא בצד ימין כמו שנאמר בפסוק: "וַיִּחַשְׁטֹן עֲמֵד עַל יְמִינוֹ לְשִׁטּוֹ" ומשם הקטרוג. בהפטרה קוראים: "וְאֶרְבַּעָה אֲנָשִׁים הָיוּ מְצַרְעִים פֶּתַח הַשָּׁעַר". וכתב המלבי"ם שחז"ל פירשו שהיו אלו גיחזי ושלוש בניו. כי מצורעים אחרים אלישע הנביא ריפא, כל שכן מנעמן. שר צבא ארם ששמו נעמן היה צרוע, ורופאיו לא יכולים היו לרפאותו. עד שנערה אחת אמרה לאשת נעמן שאלישע הנביא אשר בשומרון יכול לרפאותו. נעמן, לרוב גאוותו, התקשה בדבר, ובכל זאת הלך לאלישע הנביא. כאשר הנביא אמר לו לטבול 7 פעמים בנהר הירדן, התרגז ואמר "הֲלֹא טוֹב אֲבָנָה וַיִּפְרַץ נְהָרוֹת דְּמִשְׁקָם מִכַּל מִימֵי יִשְׂרָאֵל" ובכל זאת אמרו לו מקורביו שיעשה כדברי הנביא. לאחר שטבל, לא די בכך שנתרפא מצרעתו, אלא שבשרו נהיה כבשר נער קטן. מרוב התפעלות הוא רצה לתת לאלישע שכר עצום עבור הרפוי הזה ואלישע הנביא סרב. כאן גדלה התפעלותו שבעתיים מהנביא הצדיק שגם לא רוצה לקבל שכר. גיחזי, משרת אלישע הנביא, צפה בכל המתרחש ולאחר שנעמן הלך לדרכו הוא רדף אחריו ואמר לו שהנביא מבקש שיתן לשני בני הנביאים שבאו כעת כסף וחליפות. נעמן השביעו שכן הוא נתן לו. כאשר גיחזי חזר אל אלישע רבו, הוא ראה ברוח הקדש שלקח מנעמן את הכסף וקיללו. מכיון שהמצורע יוצא מחוץ למחנה כתוב בהפטרה וארבעה אנשים היו מצורעים פתח השער. מדוע אלישע הנביא אמר לנעמן לטבול בירדן דווקא ולא בים או במקום אחר? למדנו קודם שטהרת המצורע נעשית על ידי עץ ארז ותולעת ואזוב. שהמדבר לשון הרע שהיה גאה כארז, יקטין את עצמו כתולעת וכאזוב. זאת אומרת שתקנת המצורע היא על ידי מידת הענוה. גם לנעמן היתה גאוה גדולה כמו שלמדנו, לכן אמר לו הנביא להקטין את עצמו ולטבול דווקא בירדן. ולעניות דעתי הדבר רמוז במילה ירדן מלשון הורדה, דהיינו תוריד גאוותך ותשבור אותה ועל ידי זה תיטהר.

אישה שאומרת את המילה האחרונה בבית הולכת לחנות חיות ומבקשת תוכי מדבר. המוכר ממליץ על תוכי שיודע שתי שפות והיא ממהרת לרכוש ומביאה אותו הביתה. כעבור יומיים חוזרת הגברת אל החנות: "איזה שתי שפות!", אמרה למוכר בזעם, "התוכי הזה לא מדבר בכלל!" לוקח המוכר את התוכי בידיו, וזה מיד פורש כנפיו, מנגב מצחו ולוחש למוכר: "תודה להשם שחזרת אליך... זאת לא נותנת להשחיל מילה!!!"

בדיחה

כיצד מזהים משבר?

נקדים ונאמר שבעת משבר הבחור עובר טלטלה מסוימת, הוא עוזב את עולם הילדות, הלא מחייב, ועובר אל עולם הבגרות, המחייב, הלא ידוע, המאיים והמפחיד. מצד אחד, הוא כבר לא ילד, אבל מאידך עדיין אינו מבוגר, ויש לו את החסרונות של שני המצבים. המעבר מעולם לעולם יוצר אצלו סערת רגשות ולחץ שמתבטאים בסתירות קיצוניות גם מבחינה חיצונית וגם מבחינה פנימית. מספר דוגמאות לכך:

- אוהב - שונא: פעם אחת הוא אוהב מאד, ופעם אחרת הוא שונא. הוא יכול לומר אני אוהב את העולם, אוהב את החיות, אוהב את כל האנשים, האהבה תנצח. ולאחר כמה ימים הוא מתחיל לומר, שונא את בית הספר, שונא את ההורים, שונא את הגויקים, שונא ושונא.
- חומרי - רוחני: בהתחלה הוא מחובר מאד לעולם החומרי, קונה גינסיס במאות שקלים, החולצות שלו רק מותגים, נעליים מ-1,000 ומעלה, מקפיד על הופעה מצוחצחת אוכל במסעדות הכי טובות. לאחר זמן קצר הוא הופך להיות 'רוחני' לגמרי, אומר לכולם שכל העולם הבלים, לובש בגד סמרטוטי, נעלים בלויות ופרומות, מגדל שערור פרא, ואוכל כל מה שמזדמן. וכששואלים אותו: מה לעשות עם כל הגרדרובה שלך שעלתה לך אלפי שקלים? הוא עונה: תזרקו את הכל לפח.

• מחפש זהות - חקיין: תקופה מסוימת הוא מחפש את הזהות שלו, את האמת שלו, ורוצה להוכיח שהוא מיוחד. ופעם אחרת הוא מְחַקֵּה את השכנים ואת החברים כמו תופי.

• פחד - בטחון: הבחור מפגין חוסר בטחון בעצמו, מפחד לבצע משימות ופעולות, אבל מצד שני רוצה להוכיח את עצמו, ורוצה להראות שהוא מלך והוא בשליטה.

• רוצה לתקן את העולם: הוא מרגיש שהוא במרכז ויכול לעשות שלום בעולם. לפי דעתו צריך להחליף את כל הממשלות וליצור עולם חדש.

• תפישת עתיד: הבחורים והבחורות בדורנו נולדו למציאות של נהנתנות. מסעדות בתי מלון טיולים ובילויים. כתוצאה מכך דעתם מוסחת מבניית עתיד והם חיים את ההווה. כשאנו אומרים לבחור או לבחורה מה יהיה איתך? זה לא מדבר אליהם כי חסרה להם תפישת העתיד. הם חיים בעולם של סיפוקים מידיים. המילים מה יהיה איתך? לא מלחיצות אותם בכלל והם אפילו אומרים זו הבעיה של ההורים, תן ליהנות מהחיים. ולפעמים ההורים מרגישים שהם מדברים אל הקיר. הבעיה הולכת ומחריפה כאשר הם מאבדים ענין ומוטיבציה ללמוד ולרכוש ידע לחיים. הדבר מתבטא גם בשינה מרובה. הם מסוגלים לישון עד שעות הצהריים, וטוענים שאין להם בשביל מה לקום. גם כשהם כבר במסגרת לימודית, הם באים בטענות כגון: אני לא מתחבר ללימודים. לאור כל הסימפטומים הללו אפשר לזהות שהבחור נמצא במשבר ובמרד. חשוב לציין שלא חייבים שהכל יקרה לאותו בחור.

סיפור לשבת

הרב הצדיק דוד אביחצירה זצוק"ל הי"ד

בשנת התרע"ז כבש צבא צרפת את מרוקו. הערבים התארגנו בראשות מולאי מוחמד בן קאסם ונלחמו בצרפתים. לאחר תקופה ארוכה נסוגו הצרפתים. מולאי מוחמד נלחם אז מול משפחת המלוכה המרוקנית, הרגם ותפס את כס השלטון בכח זרועו. בשנת התר"פ הוציא גזירה להרוג את כל היהודים הדרים במחוז תאפיללת, בטענה שהם קושרים קשר חשאי עם הכובש הצרפתי על מנת לגרש את שלטון המורדים בראשותו. על מנת להגביר את החרדה לא פורסם תאריך לביצוע הגזירה.

בשבת י"ד כסליו ה'תר"ץ לבש רבינו בגדי חול שחורים במקום בגדי השבת הלבנים שאותם נהג ללבוש. התושבים היהודים התפלאו עד מאוד לראות זאת והבינו, כי רבינו יודע דבר מה ומכינס לכך ואכן בשבת בצהרים החל מולאי מוחמד לרכז את יהודי האזור, על מנת להוציאם להורג. החיילים של מולאי מוחמד הקיפו את האיזור וגרמו לפחד רב. אז החל הצדיק לעודד את הקהילה, באומרו, כי התפלל לריבונו של עולם שבמקום שיהרגו כל אנשי הקהילה, ביקש למות כפרת כולם.

לאחר שהתקבצו כל היהודים אל הכיכר המרכזית, שכנעו יועציו של מולאי שכדאי לו להרוג רק את רבם של היהודים, בהטעימם שאם ימותו כולם לא יוכלו לגבות מהם מיסים ותשלומים אחרים. ואכן תפילתו של ר' דוד נענתה בשמים ונכנסו דבריהם של יועציו של מולאי מוחמד באוזניו והוא שמע לדבריהם. מיד ציווה לקחת את רבי דוד ואת שני עשירי העיר רבי יצחק בן שמחון ובנו רבי דוד למפקדתו.

הרשע העריץ הציב את גופם מול לוע של תותח וירה משם פגז... לאחר מותו גזר מולאי מוחמד, כי אסור להתאבל על מות רבי דוד, ואיים כי מי שימצא מתאבל על פטירת הצדיק יוצא גם כן להורג! מספר ימים אחרי הריגתו של רבי דוד הי"ד הועברה גופתו אל ראשי הקהילה, והוא נקבר בלוויה צנועה, שאף בה בלשו חיילי המורדים לבל יעז איש להתאבל ולבכות על פטירת הצדיק.

שנים אחר כך סיפר הצדיק רבי ישראל אביחצירה (סידנא בבא סאלי זצ"ל, אח רבינו) סיפור מדהים- כשבאו אנשי החברא קדישא של תפילת לאסוף את חלקי גופתו הקדושים לקבורה, הם לא מצאו חלק

מיד שמאל באזור השריר שעליו מניחים את התפילין של יד, ולאחר חיפושים רבים נאלצו לצערם לקבור את הצדיק ללא חלק זה של גופו.

אנשי החברא קדישא סיפרו שרבי דוד בא אליהם בחלום לאחר הקבורה ואמר להם שלא יצטערו, כי זה עונשו משמים! על כך שפעם אחת בשעת הנחת תפילין, בין תפילין של יד לתפילין של ראש הרהר בדברי תורה, ועל כך נענש שאותו חלק באזור השריר מיד שמאל, במקום בו מניח את תפילין של יד דווקא הוא נעלם! למרבה הפלא הוא אף גילה להם איפה נמצא החלק החסר והם הלכו לאותו מקום, וכמובן, מצאו את החלק, כפי שגילה להם ר' דוד והוסיפו אותו לקבורה בדיעבד.

הצדיק הרב ישראל אביחצירה זצוק"ל (ה'בבא סאלי) מיאן להתנחם על אחיו, ונהג אבלות מעבר לשנה הנהוגה. לאחר שבע שנים בדיוק, ביום ההילולה, חלם חלום. בחלומו טבל במקווה של סבו ה'אביר יעקב' זיע"א. לפתע נפתחו השמיים. ממעל ירדו שבעת רועי ישראל בדמות מנורות אש בוהקות, ונבלעו בבית המדרש. מיד אחריהם הופיעה דמותו המאירה של רבי דוד. הבבא סאלי רצה להיכנס עמו להיכל, ואחיו עצר בעדו: "אינך יכול להיכנס, מפני שאתה שרוי עדיין בעולם החיים, אך אני מתיר לך לשבת סמוך לפתח ולומר עמנו תיקון חצות."

לאחר מכן הוסיף: "דע לך, אחי, שיש לי צער גדול מכך שאתה מוסיף להתאבל עליי. הרי כל הצער שהיה לי לא ארך יותר משנייה אחת... תיכף ומיד העלו אותי למחיצתי בעולמות העליונים, למקום שאיני יכול לפרט לך את גודל מעלתו ועוצם התענוגים שבו. ואם ברצונך לגרום לי קורת רוח, הפסק להתאבל!"

הבבא סאלי התעורר מחלומו. לאחר שהתפלל שחרית, ערך התרת נדרים למנהגי האבלות שקיבל על עצמו. הוא סיפר ברבים את דבר החלום, ואותו יום נקבע ליום משתה ושמחה לכבוד נשמת הקדוש, רבי דוד אביחצירה הי"ד.

(פניני עיו חמד)

הגדה של פסח

חדש! חדש! חדש!

הגדת 'אבות לבנים' מאת הרב אבנר קוואס שליט"א

עם הדרכה להורים להפעלת הילדים
כדי להפוך את ליל הסדר למרתק

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות | בטל': 02-5370271